

Correlatie tussen de Wmo-prestatievelden:

Communicerende vaten

**Achtergrondnotitie behorend bij het Wmo
Meerjarenplan van de gemeente Valkenswaard**

Februari 2010

Inhoudsopgave	
Inleiding	1
Prestatievelden in correlatie-schema's en nadere uitwerking van de schema's	1
Prestatieveld 1	1
Prestatieveld 2	4
Prestatieveld 3	7
Prestatieveld 4	11
Prestatieveld 5	14
Prestatieveld 6	18
Prestatieveld 7	21
Prestatieveld 8	25
Prestatieveld 9	28
Nawoord	31

1. Inleiding

In deze notitie wordt per prestatieveld uitgeschreven hoe de samenhang tussen de diverse prestatievelden kan worden getypeerd. De inwerking van het ene prestatieveld op het andere vormt de basisgedachtengoed waarop het Wmo-Meerjarenplan van de gemeente Valkenswaard is ingestoken. Daar waar een belangrijk item blijft liggen, duikt het op mogelijk meerdere plekken op.

Per prestatieveld wordt in schema weergegeven hoe de relaties tussen de prestatievelden te typeren zijn. Vervolgens wordt de correlatie verder uitgeschreven. De gewenste situatie is steeds in het eerste blokje onder het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in het tweede blokje verwoord.

2.

Prestatievelden in correlatie-schema's en nadere uitwerking van de schema's

PRESTATIEVELD 1

BEVORDEREN SOCIALE SAMENHANG IN EN LEEFBAARHEID VAN DORPEN, WIJKEN EN BUURTEN (CIVIL SOCIETY)

Het prestatieveld sociale samenhang en leefbaarheid is een vrij algemeen prestatieveld wat doorwerkt op alle prestatievelden. Hierna een kort beeld hoe deze samenhang gezien kan worden. De gewenste situatie is steeds in de linkerkolom naast het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in de rechterkolom verwoord.

Correlatie-schema prestatieveld 1

PV	Positieve correlatie	Negatieve correlatie
2; Opgroeien jeugd	+ Positief effect opgroeiende jeugd + Sociale controle + Voldoende vrijetijdsbesteding	- Grotere kans overlastsituaties - Ouders hebben geen backup - Problemen blijven meer achter de voordeur
3; Informatie, advies, ondersteuning	+ Buurt voorziet elkaar van informatie + Onderlinge contacten werken hulpbevorderend	- Meer aanspraak gemeentelijk loket - Hogere kosten
4; Mantelzorgers en vrijwilligers	+ Men kent elkaar en doet meer voor elkaar	- Hulp komt meer van 1 persoon, kans op overbelasting
5; Maatschappelijk verkeer en zelfstandigheid mensen met beperking	+ Mensen worden betrokken door buurtgenoten + Buurtgenoten staan meer open voor mensen met een beperking	- Meer aanspraak collectieve voorzieningen - Eerder sprake van eenzaamheid
6; Voorzieningen mensen met beperking	+ Mensen kunnen door hulp burens langer thuis wonen + Veilig gevoel cliënt	- Meer beroep op beschikbare voorzieningen - Hogere kosten
7; Maatschappelijke- en vrouwen opvang	+ Huiselijk geweld wordt eerder opgemerkt + Melding wordt makkelijker gemaakt	- Huiselijk geweld wordt niet snel opgemerkt - Situatie loopt eerder uit de hand
8; Bevorderen openbare geestelijke gezondheid	+ (ex)psychiatrische patiënten worden geaccepteerd + Signalerende functie buurt	- Weinig begrip "afwijkend" gedrag - Overlastsituaties - Verzet tegen huisvesting
9; Verslavingsbeleid	+ Verslaving wordt eerder opgemerkt + Eerder hulp voor verslaafde	- Overlastsituaties - Kans op kleine criminaliteit

Nadere uitwerking correlatieschema prestatieveld 1

2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden

Als er sprake is van een leefbare omgeving en sociale samenhang zal dit positief effect hebben op het opgroeien van jeugd en ondersteuning van ouders. De sociale controle zal aanwezig zijn, doordat men elkaar kent zal onderlinge hulp en oppas/opvang gemakkelijker verlopen. Een prettige leefomgeving roept niet op tot overlast/vandalisme etc., want er is voldoende te doen in de wijk/het dorp en een nette, veilige omgeving nodigt uit om dit zo te houden.

Als de leefomgeving niet veilig is, niet goed onderhouden is en er is weinig sprake van sociale cohesie, zal dit ook effect hebben op het gedrag van jeugdigen met problemen en ouders met problemen. Dit kan leiden tot (nog grotere) overlastsituaties, hanggedrag en depressies. Ouders met opvoedproblemen in een sociaal arme omgeving hebben vaak geen back-up bij (over)belasting en geen vraagbaak. Ze leven daardoor zelf eerder in een isolement en zijn minder bij de sociale omgeving betrokken waardoor zelfs eenzaamheid kan ontstaan.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning

Als er sprake is van een leefbare omgeving en sociale samenhang, zal de weg naar informatie, advies en cliëntondersteuning pas gezocht worden als men in de directe woonomgeving en het informele netwerk niet meer uit de voeten kan. Het zal bekend zijn waar welke informatie verkregen kan worden en hoe men ondersteuning kan krijgen. In sommige gevallen is het zelfs zo dat in de directe leefomgeving in de wijk een 'loket' te vinden is waar men voor allerlei vragen terecht kan en men elkaar kan ontmoeten. Ook worden zorg en dienstverlening naar de wijk toegebracht door instellingen.

Als de leefomgeving niet leefbaar is en sociale cohesie ontbreekt, zal men in veel eerdere fase toevlucht nemen naar de informatie, advies en ondersteuningsfunctie. In dat geval zullen kosten hoger oplopen en is het belang van een vindbaar centraal loket groot.

4. Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

Als er sprake is van een leefbare omgeving en veel sociale cohesie is er over het algemeen meer sprake van mantelzorg en vrijwilligerswerk vanuit de buurt, simpelweg omdat men elkaar kent en weet wat elkaars noden zijn.

Als sociale cohesie ontbreekt zal mantelzorg en vrijwilligerswerk vooral van verder weg komen en er zal meer beroep worden gedaan op directe familieleden en kennissen. De buurt zal niet worden ingeschakeld. Dit leidt mogelijk tot het gevaar van overbelasting van mantelzorgers.

5. **Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.**

Als er sprake is van leefbaarheid (toegankelijkheid, bruikbaarheid, bereikbaarheid) en sociale cohesie zullen mensen met welke beperking ook, veel eenvoudiger deel kunnen nemen aan het maatschappelijk verkeer. Ze zullen meegenomen / betrokken worden door hun buurtgenoten.

Als de sociale cohesie ontbreekt zal eerder beroep worden gedaan op allerlei voorzieningen of er zal eerder en meer sprake zijn van eenzaamheid.

6. **Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hunzelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.**

Als er sprake is van sociale cohesie zullen mensen met een beperking langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen, doordat buurtbewoners de eerste behoeften (voor een deel) kunnen opvangen. Het gevoel van veiligheid werkt zeer preventief op zorg- en dienstverleningsvragen.

Als de sociale cohesie en leefbaarheid te wensen overlaat, zullen mensen eerder beroep doen op de beschikbare voorzieningen, hetgeen vaak met hoge kosten gepaard gaat.

7. **Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.**

Als er sprake is van sociale cohesie en leefbaarheid zullen escalaties eerder opgemerkt worden, gemeld worden en in een vroeg stadium kunnen worden aangepakt, zodat de personen die het aangaat beschermd worden en de overlast tot een minimum wordt beperkt.

Als er weinig sprake is van sociale cohesie en leefbaarheid kunnen misstanden langdurig blijven bestaan met alle negatieve consequenties voor de individuele betrokken personen en buurtgenoten.

8. **Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.**

Bij voldoende sociale cohesie en leefbaarheid zullen buurtbewoners open staan voor (ex) psychiatrische patiënten in hun woonomgeving. Ze worden geaccepteerd en hulp wordt geboden, waar mogelijk. Verder zal de buurt een signalerende functie hebben en signalen doorgeven aan de GGzE. Mede hierdoor krijgen (ex)psychiatrische patiënten op juiste wijze professionele begeleiding in de thuissituatie of op een centrale locatie of in intramuraal verband. Buurtbewoners hebben geen gevoel van onveiligheid en hebben geen overlastklachten.

Bij weinig sociale cohesie en leefbaarheid is voor de buurt onbekend wie hun buurman/buurvrouw is en zal er in algemeenheid weinig begrip zijn voor ‘afwijkend’ gedrag. Het zal eerder gezien worden als een bedreiging en de buurt zal zich eerder verzetten tegen huisvesting van (ex) psychiatrische patiënten in hun buurt. Dit geldt overigens voor alle kwetsbare burgers.

9. **Het bevorderen van verslavingsbeleid.**

Bij het bestaan van sociale cohesie en leefbaarheid zal eerder gesignaleerd worden waar mogelijke verslavingsproblematieken te vinden zijn en er zal eerder hulp gezocht worden, waardoor verslaafden in vroeger stadium desgewenst geholpen / opgevangen kunnen worden. Dit voorkomt overlastsituaties in de leefomgeving.

Bij weinig sociale samenhang kunnen verslavingsproblematieken lang bestaan zonder dat iemand zich hierover bekommert. Dit kan leiden tot slecht herstelbare situaties en overlast.

PRESTATIEVELD 2 OP PREVENTIE GERICHTE ONDERSTEUNING BIEDEN AAN JONGEREN MET PROBLEMEN MET OPGROEIEN EN AAN OUDERS MET PROBLEMEN MET OPVOEDEN

Correlatie-schema prestatieveld 2

Het prestatieveld 2 “Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en aan ouders met problemen met opvoeden” heeft ook haar uitwerking op andere prestatievelden. Hierna een kort beeld hoe deze samenhang gezien kan worden. De gewenste situatie is steeds in linkerkolom naast het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in de rechterkolom verwoord.

PV	Positieve correlatie	Negatieve correlatie
1; Sociale samenhang en leefbaarheid	+ Ouders actief in de wijk + Zinvolle vrijetijdsbesteding jeugd	- Mogelijke depressie - Extreme vormen wangedrag jeugd - Verwaarlozing woonomgeving
3; Informatie, advies, ondersteuning	+ Positieve mond op mond publiciteit + Vertrouwen in de ondersteuning	- Minder aanspraak op de functie informatie, advies en ondersteuning - Problemen blijven verborgen
4; Mantelzorgers en vrijwilligers	+ Meer tijd voor mantelzorg / vrijwilligerswerk + Mogelijke inzet als ervaringsdeskundige	- Geen tijd / energie voor mantelzorg / vrijwilligerswerk
5; Maatschappelijk verkeer en zelfstandigheid mensen met beperking	+ Problemen worden tijdig herkend + Professionele hulp kan direct geboden worden	- Verergering problematiek - Deelname maatschappelijk verkeer beperkt
6; Voorzieningen mensen met beperking	+Vroege signalering problemen + Inzet voorziening direct mogelijk	- Verergering problematiek - Deelname maatschappelijk verkeer bemoeilijkt

7; Maatschappelijke- en vrouwen opvang	+ Escalaties worden voorkomen + Minder tijdelijke huisverboden + Minder aanspraak op opvang	- Jongeren lopen eerder weg van huis - Wachlijsten blijf van mijn lijf huizen worden korter
8; Bevorderen openbare geestelijke gezondheid	+ Tijdige herkenning problematiek + Adequate inzet hulpverlening	- Opvoedproblemen houden langer aan - Deelname maatschappelijk verkeer bemoeilijkt
9; Verslavingsbeleid	+ Tijdige herkenning problematiek + Adequate inzet hulpverlening	- Moeilijk omkeerbare verslaving - Overlastsituaties door verslavingsgedrag

Nadere uitwerking correlatieschema prestatieveld 2

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Indien ouders in voldoende mate ondersteund worden bij de opvoeding hebben ze de handen meer vrij om ook actief iets te kunnen betekenen voor de leefbaarheid van de wijk, bijvoorbeeld door deelname aan de buurtvereniging, het opruimen van zwerfvuil en het schoonhouden van de directe woonomgeving en het zich richten op sociale controle. Als kinderen met problemen goed worden opgevangen, zullen ze op positieve wijze invulling kunnen geven aan hun bezigheden, bijvoorbeeld met spelen en sporten in de buurt en niet uit baldadigheid en frustratie de buurt onveilig maken of zich laten verleiden tot vandalisme etc.

Indien ouders niet voldoende ondersteund worden, zal er geen energie over zijn om aandacht te besteden aan de leefbaarheid en sociale samenhang. Eerder zal de situatie zich voordoen van vereenzaming en/of verwaarlozing van de woonomgeving. De jeugd die niet goed wordt opgevangen zal eerder de brui geven aan de studie, uit verveling/frustratie gaan rondhangen of zich juist terugtrekken uit de maatschappij en mogelijk terecht komen in een depressie. Ook zijn meer extremere vormen van wangedrag voor de woonomgeving denkbaar zoals het ontwikkelen van een verslaving, vandalisme en criminaliteit.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Als ouders en jeugd voldoende ondersteund worden, zullen ze positieve berichtgeving in de omgeving verspreiden, waardoor meer ouders/jeugd gebruik gaan maken van de informatie/adviesfunctie. Het vertrouwen in de ondersteuning groeit. Tevens zijn ouders/ jeugd die geholpen zijn zelf verworden tot waardevolle bronnen van informatie. Zij kunnen vanuit hun perspectief tips geven om de informatie, advies en cliëntondersteuning te verbeteren.

Indien ouders en jeugd niet voldoende ondersteund worden, zullen ze geen of negatieve boodschappen afgeven aan hun omgeving, waardoor de functie van informatie, advies en cliëntondersteuning in een negatief daglicht komen te staan.

4. Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarmaken, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

Als ouders en jeugd voldoende worden ondersteund, zal men openstaan voor vrijwilligerswerk en mantelzorg. Het kan zelfs zo ver gaan dat ouders of kinderen met problemen die zich uit deze problemen hebben weten te worstelen, zelf hun expertise op dit vlak gaan inzetten, professioneel of in een mantelzorg – of vrijwilligerspositie.

Indien ouders en jeugd met problemen niet voldoende de hand wordt gereikt, zal er in de regel minder/geen tijd/energie over zijn om zich in te zetten als mantelzorger of vrijwilliger.

5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Indien ouders en jeugd goed worden ondersteund bij opvoedproblemen, wordt het snel duidelijk of er sprake is van de onder 5. genoemde problemen. In dat geval kan in een zo vroeg mogelijk stadium professionele hulp worden ingezet en wordt deelname aan het maatschappelijk verkeer geoptimaliseerd.

Indien ouders en jeugd niet (voldoende) worden ondersteund, kunnen onder meer opvoedproblemen lang voortduren, voordat gerichte hulp geboden wordt. Dit kan leiden tot verergering van de problemen, wat deelname aan het maatschappelijk verkeer bemoeilijkt.

6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.

Indien ouders en jeugd goed worden ondersteund bij opvoedproblemen, wordt het snel duidelijk of er sprake is van onder 6. genoemde problemen. In dat geval kan in een zo vroeg mogelijk stadium professionele hulp worden ingezet en/of kan gebruik worden gemaakt van ondersteunende voorzieningen ter optimale deelname aan het maatschappelijke verkeer.

Indien ouders en jeugd niet (voldoende) worden ondersteund, kunnen onder meer opvoedproblemen lang voortduren, voordat gerichte hulp geboden wordt. Dit kan leiden tot verergering van de problemen, wat deelname aan het maatschappelijk verkeer bemoeilijkt.

7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Bij ondersteuning van ouders en jeugd zullen escalaties op het gebied van huiselijk geweld geminimaliseerd kunnen worden, waardoor er minder beroep zal worden gedaan op opvang.

Bij niet voldoende ondersteuning van ouders en kinderen zullen er meer excessen voordoen en zal er meer behoefte zijn aan opvang.

8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Indien ouders en jeugd goed worden ondersteund bij opvoedproblemen, wordt het snel duidelijk of er sprake is van de onder 8. genoemde problemen. In dat geval kan in een zo vroeg mogelijk stadium professionele hulp worden ingezet ter optimale deelname aan het maatschappelijke verkeer.

Indien ouders en jeugd niet (voldoende) worden ondersteund, kunnen onder meer opvoedproblemen lang voortduren, voordat gerichte hulp geboden wordt. Dit kan leiden tot verergering van de problemen, wat deelname aan het maatschappelijk verkeer bemoeilijkt.

9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Indien ouders en jeugd goed worden ondersteund bij opvoedproblemen, wordt het snel duidelijk of er sprake is van de onder 9. genoemde problemen. In dat geval kan in een zo vroeg mogelijk stadium professionele hulp worden ingezet ter optimale deelname aan het maatschappelijke verkeer.

Indien ouders en jeugd niet (voldoende) worden ondersteund, kunnen onder meer opvoedproblemen lang voortduren, voordat gerichte hulp geboden wordt. Dit kan leiden tot verergering van de problemen, wat deelname aan het maatschappelijk verkeer bemoeilijkt.

PRESTATIEVELD 3 HET GEVEN VAN INFORMATIE, ADVIES EN CLIËNTONDERSTEUNING

Correlatieschema prestatieveld 3

Het prestatieveld 3 “Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning” heeft ook haar uitwerking op andere prestatievelden. Hierna een kort beeld hoe deze samenhang gezien kan worden. De gewenste situatie is steeds in de linkerkolom naast het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in de rechterkolom verwoord.

	Positieve correlatie	Negatieve correlatie
1; Sociale samenhang en leefbaarheid	+ Mensen kennen de weg in buurt, wijk en gemeente + Optimaal gebruik voorzieningen + Behoefte voorzieningen duidelijker in beeld	- Knelpunten blijven onopgemerkt - Men voelt zich minder verantwoordelijk voor woonomgeving - Eerder het kastje naar de muur gevoel
2; Opgroeien jeugd	+ Centrum voor jeugd en gezin + Vroegtijdige signalering + Meer preventie	- Kleine problemen groeien eerder uit tot complexe zaken - Eerder aanspraak op jeugdzorgtraject - Opgroeien belemmerd

4; Mantelzorgers en vrijwilligers	+Steunpunt Mantelzorg +Vrijwilligerssteunpunt + Goede ondersteuning bij problemen en dreigende overbelasting + Vraag en aanbod afgestemd	- Vrijwillig potentieel kan verloren gaan - Zorgverlener wordt zorgvrager - Meer aanspraak professionele zorg
5; Maatschappelijk verkeer en zelfstandigheid mensen met beperking	+ Mensen weten waar ze terecht kunnen. + Men weet wat er verkrijgbaar is + Langer in oorspronkelijke setting	- Geen gebruik mogelijkheden - Onnodige negatieve effecten als eenzaamheid of vervuiling - Geen verdere behoeftepeiling mogelijk
6; Voorzieningen mensen met beperking	+ Juiste verstrekking voorzieningen + Men weet hoe en wanneer ze in aanmerking komen voor voorziening	- Lange wachttijd en doorlooptijd - Afwijzingen van aanvragen
7; Maatschappelijke- en vrouwen opvang	+ Goede doorverwijzing bij crisissituaties + Tijdige herkenning problemen	- Escalaties in de thuissituatie - Overlastsituaties of gevoel van onveiligheid in de wijk
8; Bevorderen openbare geestelijke gezondheid	+ Bekendheid met het aanbod OGGZ + Behoeftes inwoners bekend bij OGGZ	- Mislopen zorg - Moeilijkere herkenning eigen zorgbehoefte bij onbekendheid OGGZ
9; Verslavingsbeleid	+ Efficiënte doorverwijzing + Vroegtijdig ingrijpen	- Afhaakgedrag - Langdurige verslaving is moeilijker te behandelen en kan onomkeerbaar zijn

Uitwerking correlatieschema prestatieveld 3

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Indien er sprake is van een goede informatie- en adviesfunctie zal men over het algemeen beter 'de weg vinden' in de gemeente en ook in de wijken en buurten. Op deze wijze zal optimaal gebruik worden gemaakt van de bestaande voorzieningen en zal ook sneller duidelijk worden aan welke voorzieningen een gebrek is. Doordat inwoners juist geïnformeerd / geadviseerd worden zullen knelpunten of problemen minder snel escaleren.

Als men van het kastje naar de muur wordt gestuurd, als men verkeerd advies krijgt of men gaat helemaal niet op zoek naar informatie/advies zullen vele problemen / knelpunten onopgemerkt en onopgelost blijven. Dit kan leiden tot allerlei problematieken in de thuis-situatie en (directe) woonomgeving, wat niet bevorderlijk is voor de leefbaarheid.

2. Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en aan ouders met problemen met opvoeden

Als er sprake is van een goede informatie- en adviesfunctie, hierbinnen past natuurlijk één op één de ontwikkeling van het centrum voor jeugd en gezin, hetgeen de belangrijkste loketfunctie is voor het tweede prestatieveld, zullen problemen snel gemeld worden op de juiste plek en voortvarend, in preventieve sfeer, opgepakt kunnen worden. Hierdoor zullen zaken minder snel het jeugdzorgcircuit ingaan. Indien jeugdzorg wel noodzakelijk is, zullen deze voorzieningen zo tijdig mogelijk worden ingezet.

Indien er geen duidelijk loket / geen goede informatie- en adviesfunctie aanwezig is, is de kans aanwezig dat kleine, te verhelpen, problemen uitgroeien tot complexe zaken. Zowel voor ouders is dit een penibele situatie. Ook de jongere wordt de kans ontnomen op te groeien tot een gezonde volwassene.

4. Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

Bij prestatieveld 4 komt met name het Wmo loket en het steunpunt mantelzorg van Paladijn in beeld. Als de informatie en adviesfunctie goed wordt ingevuld zullen mantelzorgers zich gesteund voelen, minder snel in een isolement terecht komen en weten waar ze terecht kunnen bij problemen of overbelasting. Dit kan voorkomen dat mantelzorgers zelf zorgvrager worden. Goede informatie en advies aan vrijwilligers leidt ertoe dat vrijwilligers zich gewaardeerd voelen en dat vraag en aanbod beter bijeen worden gebracht. Het vrijwilligerssteunpunt van Paladijn speelt hierin een centrale rol.

Mocht de informatie- en adviesfunctie niet goed worden ingevuld, is het risico op overbelasting of afhaken groot, waardoor de aanspraak op professionele zorg (onnodig) zal stijgen. De match tussen vraag en aanbod, daar waar het gaat om vrijwilligerswerk, zal minder goed tot standkomen, waardoor vrijwillig potentieel verloren kan gaan.

5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Het verstrekken van informatie en advies op vraag, maar ook in actieve zin door middel van PR-voering in plaatselijke kranten, folders e.d. zorgt ervoor dat inwoners weten wat er verkrijgbaar is, om zelfstandig te kunnen blijven functioneren. Dit zal bevorderen dat inwoners zich in hun oorspronkelijke setting kunnen blijven bewegen.

Als de informatie- en adviesfunctie onvoldoende tot haar recht komt, zullen door gebrek aan informatie ofwel verkeerde informatie niet gebruik worden gemaakt van de bestaande mogelijkheden. Ook komt niet aan het licht aan welke zaken behoefte is en waarover men nog niet kan beschikken. Het effect zal zijn dat men onnodig vereenzaamt, vervuult, meer klachten krijgt etc.

6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.

Goede informatie en advies over de bestaande voorzieningen (onder meer hoe en wanneer men in aanmerking kan komen) leidt tot de juiste verstrekking van voorzieningen aan die inwoners die het nodig hebben.

Een gebrekkige informatie- en adviesfunctie leidt tot het uitblijven van aanvragen van voorzieningen van inwoners die het wel nodig hebben en frustreren van inwoners door bijvoorbeeld lange wacht- en doorlooptijden, afwijzingen van aanvragen. Dit komt de zelfstandigheid en beeldvorming van de gemeente niet ten goede.

7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Indien er sprake van goede informatie, advies en voor de maatschappelijke opvang met name goede doorverwijzing is kunnen de crisissituaties waarover het binnen dit prestatieveld vaak gaat, op een zo snel mogelijke wijze (tijdelijk) opgelost worden.

Indien er geen goede doorverwijzing plaatsvindt of de informatie / adviesfunctie komt niet uit de verf, dan zijn dramatische gebeurtenissen in de privésfeer niet uit te sluiten.

8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Een goede informatie/adviesfunctie is bekend met de diverse wijzen waarop inwoners beroep kunnen doen op de OGGZ en is bekend wat er lokaal en regionaal verkrijgbaar is en op welke wijze. Van belang hierbij is dat niet alleen reactief, maar ook proactief navraag wordt gedaan aan welke zorg behoefte is.

Bij te grote onbekendheid over de mogelijkheden van de OGGZ lopen inwoners die behoefte hebben aan deze zorg, deze zorg mogelijk mis. Dit kan allerlei effecten hebben op het welzijn van de inwoner zelf, de huisgenoten en omwonenden.

9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Een goede informatie/adviesfunctie zal het mogelijk maken om (familie/bekenden van) mensen met een verslavingsproblematiek op efficiënte wijze door te verwijzen naar de juiste instanties. Hoe eerder ingegrepen kan worden, hoe minder groot de problematiek uitgroeit tot een onomkeerbare verslaving.

Gebrekkige informatie/advies kan leiden tot afhaakgedrag. Als de moed die ervoor nodig is verzameld is om informatie en advies op te vragen en als men dan vervolgens niet of onvoldoende geholpen wordt, is de neiging aanwezig om af te haken. De problematiek blijft dan zonder wijziging of zelfs in verergerde mate voortbestaan.

PRESTATIEVELD 4 HET ONDERSTEUNEN VAN MANTELZORGERS EN VRIJWILLIGERS

Correlatieschema prestatieveld 4

Het prestatieveld 4 “Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers” heeft ook haar uitwerking op andere prestatievelden. Hierna een kort beeld hoe deze samenhang gezien kan worden. De gewenste situatie is steeds in de linkerkolom naast het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in de rechterkolom verwoord.

	Positieve correlatie	Negatieve correlatie
1; Sociale samenhang en leefbaarheid	+ Waardering en ondersteuning van vrijwilligers zullen activiteiten bevorderen. + Een actief verenigingsleven stimuleert sociale cohesie + Bevorderen informele netwerken	- Overbelasting mantelzorgers - Toename op beroep doen op professionele zorg. - Vrijwilligersorganisaties moeten noodgedwongen stoppen als vrijwilligers afhaken
2; Opgroeien jeugd	+ Eerder mantelzorg binnen de gezinssituatie + Problemen die jonge mantelzorgers kunnen ervaren, blijven binnen de marges	- Verwaarlozing in de gezinssituatie - Overbelasting jonge mantelzorgers - Vrijwilligers herkennen problemen niet
3; Informatie, advies en ondersteuning	+ vermindering van de behoefte aan centrale informatie- en adviesfunctie	- Overbelasting algemeen informatie- en adviespunt
5; Maatschappelijk verkeer en zelfstandigheid mensen met beperking	+ Door goede ondersteuning vrijwilligers kan zorgvrager langer thuis verblijven + Vrijwilligers maken het bestaan van verenigingen voor doelgroepen mogelijk	- Vrijwillige diensten kunnen wegvallen - Kwaliteit mantelzorg kan achteruitgaan met negatieve consequenties
6; Voorzieningen mensen met beperking	+ Mantelzorgers kennen de weg naar voorzieningen + Voorzieningen worden in een later stadium aangevraagd	- Meer aanspraak op voorzieningen - Geen kennis van de mogelijkheden
7; Maatschappelijke- en vrouwen opvang	+ Psychische weerbaarheid in crisissituaties + Signalen huiselijk geweld worden herkend	- Mantelzorger wordt zorgvrager - Kans op escalaties in de thuissituatie van de zorgvrager
8; Bevorderen openbare geestelijke gezondheid	+ Betere en langere zorg voor mensen met psychische aandoening + Goed vangnet voor vrijwilliger	- Mensen met psychische aandoeningen kunnen zich minder handhaven thuis - Meer aanspraak intramurale voorzieningen
9; Verslavingsbeleid	+ Betere en eerdere herkenning verslaving + Vrijwilligers kennen de weg naar hulp	- Bij confrontatie met verslaving zullen mantelzorger en vrijwilligers eerder afhaken - Verslaving wordt (te) laat ontdekt

Uitwerking correlatieschema prestatieveld 4

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Indien er sprake is van goede ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers zal er minder snel sprake zijn van overbelasting van de mantelzorgers en ontstaan er minder snel nieuwe zorgvragen. Dit komt de leefbaarheid in de dorpen en wijken ten goede. Een gezonde buurtgenoot zal zich actiever en participatiever opstellen en verdraagzamer zijn dan een overbelaste buurtgenoot. Waardering en ondersteuning van vrijwilligers zullen activiteiten ondersteunen. Met name de carnavalsverenigingen, bloemencorso en buurtverenigingen hebben een positief effect op de cohesie in de buurten en wijken. Jong en oud ontmoeten elkaar en bouwen, soms letterlijk, samen aan wagens en gezelligheid. Overige verenigingen en initiatieven zijn in meeste gevallen 'dorpsbreed' en dragen bij aan de vorming van informele netwerken en vorming van inwoners.

Bij (te) weinig ondersteuning, waardering voor mantelzorgers en vrijwilligers, raken mantelzorgers eerder overbelast, waardoor de buurtbewoners last kunnen gaan ondervinden door verwaarloosde thussituaties, verhoogde prikkelbaarheid en toename van het beroep doen op de inzet van burens / professionele zorg. Vrijwilligers zullen op sommige momenten wellicht eerder afhaken of een club is financieel niet meer in staat voort te bestaan, waardoor informele netwerken ophouden te bestaan.

2. Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en aan ouders met problemen met opvoeden

Als er sprake is van ondersteuning van mantelzorgers, met name de jonge mantelzorger die hulp verleent aan zijn/haar ouders of broers/zussen ofwel ouders die mantelzorger zijn van hun eigen kinderen/ouders/burens/kennissen zal dit direct effect hebben op de harmonie in de gezinssituatie. Jonge mantelzorgers en mantelzorgers die tevens kostwinner (moeten) zijn, zijn extra kwetsbare doelgroepen. Ondanks de extra zorg en belasting, zullen de bijbehorende problemen met juiste ondersteuning binnen de marges kunnen blijven. Juiste ondersteuning van vrijwilligers (in veel gevallen door professionele organisaties zoals Algemeen Maatschappelijk Werk of jongerenwerk) kan een positief effect hebben op de opvang van kinderen in een probleemsituatie of diens ouders.

Bij een gebrekkige ondersteuning van mantelzorgers in de gezinssituatie kunnen zaken escaleren of verwaarloosd worden. Bijvoorbeeld ouders die onder zware last van mantelzorg te weinig aandacht kunnen geven aan de opvoeding van hun kinderen of kinderen die gebukt gaan onder de last waardoor ze zich niet kunnen ontwikkelen tot een gezonde volwassene. Een gemis aan ondersteuning van vrijwilligers kan leiden tot het niet herkennen van problemen, die anders wellicht doorverwezen zouden kunnen worden naar professionele organisaties.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Een goed vangnet/stimulering van mantelzorgers en vrijwilligers gaat hand in hand met een goede informatieverstrekking, advisering en ondersteuning. Goede ondersteuning, informatie en advies, leidt in veel gevallen tot vermindering van de behoefte aan een centrale informatie- en adviesfunctie, omdat de gewenste ondersteuning in de dagelijkse praktijk voldoende geregeld is.

Bij een gebrekkige ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers is er waarschijnlijk veel behoefte aan een algemeen informatie- en adviespunt waar de knelpunten en vragen gemeld kunnen worden.

5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Ondersteuning van mantelzorg heeft direct effect op de mogelijke deelname aan het maatschappelijk verkeer van zowel de mantelzorgers zelf als de zorgvragers. Door goede ondersteuning houden mantelzorgers het langer vol en hebben tijd om in zichzelf te investeren.

Het ondersteunen van vrijwilligers biedt mogelijkheden voor zorgvragers om langer zelfstandig te blijven wonen (denk bijvoorbeeld aan de maaltijdbezorgdienst). Verenigingen besteden aandacht aan specifieke doelgroepen zoals lichamelijk gehandicapten, waarmee deze doelgroepen kunnen participeren en integreren in het reguliere (vrije tijds)circuit.

Bij gebrekkige ondersteuning van mantelzorg, haakt mantelzorg eerder af en kunnen de zorgvragers minder goed en lang participeren aan het maatschappelijk verkeer. Indien vrijwilligers niet gestimuleerd worden aandacht te hebben voor specifieke doelgroepen, zal de deelname aan clubs en verenigingen bemoeilijkt worden, waardoor de drempel om deel te nemen soms letterlijk en figuurlijk te hoog wordt. Ook zullen sommige diensten niet meer geleverd worden, waardoor onder meer het zelfstandig wonen onmogelijk kan worden.

4 Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.

Bij voldoende ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers zullen met name de mantelzorgers de weg goed weten te vinden voor aanvraag van voorzieningen voor hun zorgvragers, maar ook voor zichzelf. Daarbij komt dat bij goede ondersteuning in de meer preventieve sfeer er in latere fase beroep zal worden gedaan op voorzieningen.

Bij onvoldoende / geen ondersteuning zal er wellicht behoefte zijn aan voorzieningen waarvan men het bestaan niet kent ofwel de weg niet weet. Ook zal de situatie eerder ontstaan dat men in een vroeg stadium al vraag heeft naar voorzieningen voor de zorgvrager of zichzelf.

7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Bij voldoende ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers zullen signalen in het kader van huiselijk geweld e.d. sneller worden opgevangen en men zal de weg beter kennen naar een mogelijk (tijdelijke) oplossing. De begeleiding van mantelzorgers / vrijwilligers die geconfronteerd worden met deze situaties zorgt ervoor dat mantelzorgers / vrijwilligers zelf psychisch weerbaar blijven. Met andere woorden; dit voorkomt dat de mantelzorger/vrijwilliger zelf slachtoffer wordt.

Bij onvoldoende ondersteuning zullen signalen niet worden opgevangen, onhoudbare situaties langer voort blijven bestaan en in het ergste geval uitmonden in een traumatische ervaring. Als deze traumatische ervaring vervolgens niet wordt opgevangen door professionele instanties, zal de mantelzorger / vrijwilliger meegetrokken worden in de slachtofferpositie, afhaken en/of zelf zorgvrager worden.

8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Bij voldoende ondersteuning / stimulering van mantelzorg/vrijwilligerswerk is het waarschijnlijk dat mantelzorgers / vrijwilligers het langer kunnen opbrengen zorg te dragen voor mensen met een geestelijke aandoening. Dit draagt bij aan het behoud van zelfstandigheid van thuiswonende (ex-)psychiatrische patiënten. Als de zorg te zwaar of complex wordt zal men de weg naar de professionele zorg kunnen vinden.

Bij een gebrekkige ondersteuning van mantelzorgers/vrijwilligers zullen minder thuiswonende (ex-)psychiatrische patiënten zich kunnen handhaven.

9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Bij voldoende ondersteuning/stimulering van mantelzorgers en vrijwilligers zullen problematieken rondom verslavingen eerder en beter herkend worden. Ook zal beter doorverwezen kunnen worden naar de juiste instanties. Als de mantelzorger/vrijwilliger zelf kampt met een verslaving, zal dit bij goede ondersteuning gesignaleerd worden en hulp worden aangeboden.

Bij onvoldoende ondersteuning zullen mantelzorgers / vrijwilligers eerder afhaken bij de confrontatie met verslavingsproblematiek bij hun zorgvragers. Ook zal een doorverwijzing later of niet plaatsvinden, waardoor de problematiek zal verergeren. Mocht een mantelzorger/vrijwilliger zelf met problematiek te maken hebben, zal dit lang (verborgen) kunnen blijven voortbestaan en verergeren met alle consequenties voor de afhankelijke zorgvrager van dien.

**PRESTATIEVELD 5
HET BEVORDEREN VAN DE DEELNAME AAN HET MAATSCHAPPELIJKE VERKEER
EN VAN HET ZELFSTANDIG FUNCTIONEREN VAN MENSEN MET EEN BEPERKING
OF EEN CHRONISCH PSYCHISCH PROBLEEM EN VAN MENSEN MET EEN
PSYCHOSOCIAAL PROBLEEM**

Correlatieschema prestatieveld 5

Het prestatieveld 5 “Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem” heeft ook haar uitwerking op andere prestatievelden. Hierna een kort beeld hoe deze samenhang gezien kan worden. De gewenste situatie is steeds in de linkerkolom naast het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in de rechterkolom verwoord.

	Positieve correlatie	Negatieve correlatie
1; Sociale samenhang en leefbaarheid	+ Directe leefomgeving wordt goed onderhouden + Mensen zijn in staat bijdrage te leveren aan de sociale cohesie	- Kans op vereenzaming - Kans op verwaarlozing - Overlastsituaties kunnen zich eerder voordoen
2; Opgroeien jeugd	+ Mensen zijn beter in staat hun opvoedkundige taak te vervullen + Kwetsbare kinderen groeien beter op	- Meer vermoeidheid en (over)belasting in het gezin - Kinderen kunnen stuurlozer zijn
3; Informatie, advies en ondersteuning	+ Men weet waar men terecht kan voor informatie	- Zorgmijders zullen geen informatie en advies krijgen
4; Mantelzorgers en vrijwilligers	+ Inzet mantelzorg beperkt nodig + Mantelzorgers en vrijwilligers dragen bij aan deelname aan het maatschappelijk verkeer	- Zorgmijders kunnen verwaarloosd raken - Taak mantelzorger onnodig zwaarder
6; Voorzieningen mensen met beperking	+ Aanvragen komen tijdig + Adequate voorzieningen bevordert deelname maatschappij	- Zorgvraag verergerd - De weg naar voorzieningen is beperkt bekend
7; Maatschappelijke- en vrouwen opvang	+ Mensen zijn weerbaarder bij calamiteiten + Opvang is minder snel nodig	- Eerder / langer slachtoffer huiselijk geweld - Mogelijk chronisch overblijvende problematiek
8; Bevorderen openbare geestelijke gezondheid	+ Behoeft voor ondersteuning OGGZ duidelijk in beeld + Eerder zelf toenadering naar OGGZ	- Problemen blijven onzichtbaar - Mogelijk isolement / vereenzaming - Meer kans op overlast
9; Verslavingsbeleid	+ Verslavingsproblematiek wordt vroeg herkend + Kwetsbaren kennen de weg naar de instanties	- Verslaving kan onomkeerbaar worden - Verslaving kan leiden tot gedragsproblemen - Isolement

Uitwerking correlatieschema prestatieveld 5

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren goed verloopt, zullen deze inwoners op positieve wijze iets bij kunnen dragen in de dorpen, wijken of buurten waar ze wonen. De directe leefomgeving zal goed onderhouden worden.

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer niet z'n beslag krijgt, kan er van deze inwoners niet veel verwacht worden op het gebied van het leefbaar maken van het dorp, wijk of buurt. In het ergste geval is er sprake van overlast, verwaarlozing van de woning en de leefomgeving.

2. Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en aan ouders met problemen met opvoeden

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren goed verloopt, zullen deze inwoners met kinderen op betere wijze hun opvoedkundige taak kunnen uitoefenen. Kwetsbare kinderen /jongeren zullen ook probleemlozer opgroeien, doordat ze zich niet in een geïsoleerde / uitzonderingspositie begeven, maar in de reguliere maatschappij.

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer niet z'n beslag krijgt, zullen door vermoeidheid en (over)belasting problemen met opvoeding eerder aan de orde zijn. Indien kwetsbare jeugd niet kan deelnemen aan de maatschappij zal dit ook eerder leiden tot opgroeioproblemen bij de kwetsbare jeugd zelf.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren goed verloopt, zal men weten waar informatie, advies en cliëntondersteuning te krijgen is en zal men hier ook gebruik van maken.

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer niet z'n beslag krijgt, zal men de weg naar informatie, advies en cliëntondersteuning moeilijker kunnen vinden of er zelfs niet aan denken om deze te vragen met alle consequenties van dien. Zorgmijders zullen nooit bij de informatie, advies en cliëntondersteuning terecht komen.

4. Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren goed verloopt, zal de inzet van mantelzorg beperkt kunnen blijven, waardoor overbelasting voorkomen wordt. De inzet van mantelzorgers en vrijwilligers dragen andersom ook direct bij aan het bevorderen van deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer. Als kwetsbare inwoners goed worden ondersteund, zullen ze zelf wellicht nog wel vrijwilligerswerk kunnen uitoefenen.

Indien de bevordering van deelname en zelfstandig functioneren niet goed gestalte krijgt, zal teveel beroep gedaan moeten worden op de mantelzorgers in de (directe) omgeving. De belasting van deze mantelzorgers is dan sneller te zwaar. Bij het niet of onvoldoende voorhanden zijn van mantelzorgers / vrijwilligers, zal eerder beroep gedaan worden op voorzieningen/dienstverlening / zorg dan dat eigenlijk nodig is. Ook kan de situatie zich voordoen dat men geen beroep doet op zorg, terwijl dat wel nodig is. In dat geval is verwaarlozing een reëel gevaar.

6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren goed verloopt, zal het verstrekken van individuele voorzieningen in sommige gevallen langer uitgesteld kunnen worden. Anderzijds worden kwetsbare inwoners die nog volop participeren in de maatschappij eerder op gepaste wijze op het juiste spoor gezet om tijdig een aanvraag voor individuele voorzieningen te doen, om erger te voorkomen.

Indien het bevorderen van deelname van kwetsbare inwoners tekort schiet, zal de weg naar aanvraag van geschikte individuele voorzieningen minder bekend zijn, waardoor de zorgvraag waarschijnlijk verergerd en allerlei bijkomende problematieken kunnen gaan optreden. Als er een aanvraag wordt ingediend zal de hulpvraag over het algemeen zwaarder zijn dan wanneer er tijdig melding van was gemaakt.

7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Indien het bevorderen en de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer en zelfstandig functioneren goed verloopt, zal men weerbaarder zijn bij calamiteiten beter weten hoe te handelen in situaties van huiselijk geweld. De (uit)weg naar opvang zal door de verhoogde weerbaarheid wellicht minder snel nodig zijn en als deze wel noodzakelijk is, zal men de stap hiernaar toe kunnen en durven maken.

Als bevordering van deelname aan de maatschappij en het bevorderen van zelfstandigheid van kwetsbare inwoners tekort schiet, zal men langduriger slachtoffer zijn van situaties zoals huiselijk geweld. Gebrek aan kennis of contacten kan leiden tot schrijnende uitwassen en chronische overblijvende problematiek.

8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren goed verloopt, zal het beter mogelijk zijn om te herkennen waar de behoefte is voor ondersteuning door OGGZ. Hier ligt het initiatief dan bij de OGGZ (bemoeizorg). Door de meer open levenshouding zullen kwetsbare inwoners zelf eerder toenadering zoeken naar de geestelijke gezondheidszorg, waardoor erger kan worden voorkomen.

Als bevordering van deelname aan de maatschappij en het bevorderen van zelfstandigheid van kwetsbare inwoners tekort schiet, zal men intensiever/langduriger zonder (de wel nodige) geestelijke gezondheidszorg door het leven moeten. Dit kan leiden tot overlastsituaties, verwaarlozing, isolementen met bijbehorende eenzaamheid en verergering van de problematiek.

9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Indien het bevorderen van de deelname van kwetsbare inwoners aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren goed verloopt, zal het beter mogelijk zijn om te herkennen waar er sprake is van verslavingsproblematiek. Deze kan dan in een zo vroeg mogelijk stadium worden aangepakt. De inwoners zullen zelf ook beter de weg vinden naar hulpverlenende instanties.

Als bevordering van deelname aan de maatschappij en het bevorderen van zelfstandigheid van kwetsbare inwoners te wensen overlaat, dan is het vanuit een meer geïsoleerd leven een groter risico verslaafd te raken (als troost/compensatie voor het gevoel van verveling, frustratie, eenzaamheid etc.). Als er sprake is van een ontwikkelde verslaving, zal het lastiger zijn deze (tijdig) te herkennen en aan te pakken.

PRESTATIEVELD 6

HET VERLENEN VAN VOORZIENINGEN AAN MENSEN MET EEN BEPERKING OF EEN CHRONISCH PSYCHISCH PROBLEEM OF EEN PSYCHOSOCIAAL PROBLEEM TEN BEHOEVE VAN HET BEHOUD VAN HUN ZELFSTANDIG FUNCTIONEREN OF HUN DEELNAME AAN HET MAATSCHAPPELIJK VERKEER

Correlatieschema prestatieveld 6

Het prestatieveld 6 “het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer” heeft ook haar uitwerking op andere prestatievelden. Hierna een kort beeld hoe deze samenhang gezien kan worden. De gewenste situatie is steeds in de linkerkolom naast het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in de rechterkolom verwoord.

	Positieve correlatie	Negatieve correlatie
1; Sociale samenhang en leefbaarheid	+ Kwetsbaren zullen zich makkelijker bewegen in de buurt + Kwetsbare kan zelf actieve houding innemen in de wijk	- Beroep op derden voor hulp / zorg - Eerder eenzaam - Minder deelname activiteiten in de buurt
2; Opgroeien jeugd	+ Deelname in het regulier circuit mogelijk (school e.d.)	- Meer onmacht thuis - Grotere kans op opvoedproblemen
3; Informatie, advies en ondersteuning	+ Men weet waar men naartoe moet voor voorzieningen	- Men kan de fysieke weg naar informatie niet afleggen - Drempel voor zorgmijders wordt groter
4; Mantelzorgers en vrijwilligers	+ Inzet mantelzorg wordt geminimaliseerd + Vrijwilligerswerk wordt mogelijk gemaakt door juiste voorzieningen	- Taak mantelzorger onnodig zwaar - Eerder professionele hulpverlening noodzakelijk
5; Maatschappelijk verkeer en zelfstandigheid mensen met beperking	+ Het verstrekken van voorzieningen bevordert rechtstreeks de deelname aan het maatschappelijk verkeer	- Zonder voorziening is het deelnemen moeilijker
7; Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	+ Mensen zijn weerbaarder + De uitweg naar opvang is minder snel nodig	- Mogelijk langer slachtoffer dan nodig - Mogelijk chronisch overblijvende problematiek

8; Bevorderen openbare geestelijke gezondheid	+ Tijdige herkenning ondersteuningsbehoefte + Divers aanbod in begeleiding	- Geen juiste ondersteuning kan leiden tot isolement of overlastsituatie
9; Verslavingsbeleid	+ Verslaving wordt tijdig herkend	- Verslaving wordt onomkeerbaar

Uitwerking correlatieschema prestatieveld 6

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Indien de juiste voorzieningen aan inwoners worden verstrekt, zodat ze zelfstandig kunnen functioneren en kunnen deelnemen aan de maatschappij, zal de leefbaarheid van de wijken verbeteren. De kwetsbare inwoners zullen zich gemakkelijker kunnen bewegen (letterlijk en figuurlijk) en minder snel afhankelijk zijn van hulp door derden, informele of formele zorg. De kwetsbare inwoner zal meer mogelijkheden hebben om zelf een actieve houding in te nemen in het vormgeven van de sociale cohesie en het leefbaar houden van zijn/haar woonomgeving.

Indien geen of niet passende voorzieningen worden verstrekt aan personen die het wel nodig hebben, zal er verhoogd beroep worden gedaan op zorg door derden. In het geval dat men de weg niet kent naar de zorg, zal er eerder sprake zijn van vereenzaming door de beperkte mogelijkheden van deelname aan de maatschappij. Men zal niet deelnemen aan activiteiten in de buurt waardoor de cohesie afneemt. In het ergste geval zal sprake zijn van verwaarlozing, zowel van de persoon zelf als van het huishouden en de woonomgeving.

2. Op preventie gerichte ondersteuning bieden aan jongeren met problemen met opgroeien en aan ouders met problemen met opvoeden

Indien de juiste voorzieningen aan inwoners worden verstrekt, zodat ze zelfstandig kunnen functioneren en kunnen deelnemen aan de maatschappij, zullen deze inwoners met kinderen op betere wijze hun opvoedkundige taak kunnen uitoefenen. Kwetsbare kinderen /jongeren die de juiste voorzieningen krijgen toegewezen zullen met grotere kans in het reguliere circuit kunnen deelnemen, zoals onderwijs en vrije tijdsbesteding etc. Dit is zeer wenselijk voor de integratie in de (lokale) maatschappij.

Indien geen of niet passende voorzieningen worden verstrekt aan ouders/verzorgers die het wel nodig hebben, zullen door onmacht, vermoeidheid en (over)belasting problemen met opvoeding eerder aan de orde zijn. Indien kwetsbare jeugd de niet de juiste voorzieningen krijgen toegewezen, zullen ze eerder in afzondering/uitzonderingssituaties terechtkomen. Deze situatie kan leiden tot blijvende problemen en niet als gezonde volwassene kunnen deelnemen aan de samenleving.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Indien de juiste voorzieningen aan inwoners worden verstrekt, zodat ze zelfstandig kunnen functioneren en kunnen deelnemen aan de maatschappij, zullen deze inwoners in fysieke zin de loketten kunnen bezoeken/raadplegen. Tevens zal men weten op wie men beroep kan doen om het juiste advies te krijgen. Men kan hier zonder belemmeringen gebruik van maken.

Indien geen of niet passende voorzieningen worden verstrekt, zal men de fysieke weg naar informatie, advies en cliëntondersteuning niet kunnen afleggen of het juiste loket niet kunnen raadplegen. Men blijft met onbeantwoorde vragen zitten met alle consequenties van dien. Daarnaast worden inwoners die neigen naar zorgmijden, een extra excuus hebben om niet tijdig ‘aan de bel te trekken’, waardoor eventuele problematiek onnodig uitgroeit tot complexe materie.

4. Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

Indien de juiste voorzieningen aan inwoners worden verstrekt, zodat ze zelfstandig kunnen functioneren en kunnen deelnemen aan de maatschappij zal de inzet van mantelzorg geminimaliseerd kunnen worden, waardoor overbelasting voorkomen wordt. Als kwetsbare inwoners goed worden ondersteund door voorzieningen, zullen ze zelf wellicht nog wel vrijwilligerswerk en mantelzorg kunnen uitoefenen.

Indien geen of niet passende voorzieningen worden verstrekt, zal teveel beroep gedaan moeten worden op de mantelzorgers in de (directe) omgeving. De belasting van deze mantelzorgers is dan sneller te zwaar. Bij het niet of onvoldoende voorzieningen, zal ook eerder een beroep gedaan worden op (professionele) dienstverlening / zorg dan dat eigenlijk nodig is. Ook kan de situatie zich voordoen dat men geen beroep doet op zorg, terwijl dat wel nodig is. In dat geval is verwaarlozing een reëel gevaar.

5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Het verstrekken van voorzieningen aan inwoners bevordert rechtstreeks de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het zelfstandig functioneren.

Indien geen of niet passende voorzieningen worden verstrekt, zal dit rechtstreeks belemmerend werken als het gaat om deelname aan het maatschappelijk verkeer en het zelfstandig functioneren.

7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Indien de juiste voorzieningen aan inwoners worden verstrekt, zodat ze zelfstandig kunnen functioneren en kunnen deelnemen aan de maatschappij, zal men weerbaarder zijn bij calamiteiten beter/snel kunnen handelen in situaties van huiselijk geweld. De (uit)weg naar opvang zal door de verhoogde weerbaarheid wellicht minder snel nodig zijn en als deze wel noodzakelijk is, zal men de stap hiernaar toe kunnen maken.

Indien geen of niet passende voorzieningen worden verstrekt, zal men mogelijk langduriger slachtoffer zijn van situaties zoals huiselijk geweld. Gebrek aan kennis of contacten kan leiden tot schrijnende uitwassen en chronische overblijvende problematiek.

8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Indien de juiste voorzieningen aan inwoners worden verstrekt, zodat ze zelfstandig kunnen functioneren en kunnen deelnemen aan de maatschappij, zal het beter mogelijk zijn om te herkennen waar de behoefte is voor ondersteuning door OGGZ. Hier ligt het initiatief dan bij de OGGZ (bemoeizorg). Door de meer open levenshouding en aanwezige voorzieningen (bijvoorbeeld mobiliteitsbevorderend) zullen kwetsbare inwoners zelf eerder toenadering zoeken naar de geestelijke gezondheidszorg, waardoor erger kan worden voorkomen.

Indien geen of niet passende voorzieningen worden verstrekt, zal men zich minder in het maatschappelijk leven kunnen begeven, waardoor het langer verborgen blijft dat er een behoefte bestaat aan geestelijke gezondheidszorg. Dit kan leiden tot overlastsituaties, verwaarlozing, isolementen met bijbehorende eenzaamheid en verergering van de problematiek.

9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Indien de juiste voorzieningen aan inwoners worden verstrekt, zodat ze zelfstandig kunnen functioneren en kunnen deelnemen aan de maatschappij, zal het beter mogelijk zijn om te herkennen waar er sprake is van verslavingsproblematiek. Deze kan dan in een zo vroeg mogelijk stadium worden aangepakt. De inwoners zullen zelf ook beter de weg kunnen vinden naar hulpverlenende instanties.

Indien geen of niet passende voorzieningen worden verstrekt, zal men zich minder in het maatschappelijk leven kunnen begeven. Vanuit een geïsoleerd bestaan ontstaat een groter risico om verslaafd te raken (als troost/compensatie voor het gevoel van verveling, frustratie, eenzaamheid etc.). Als er sprake is van een ontwikkelde verslaving, zal het lastiger zijn deze (tijdig) te herkennen en aan te pakken.

**PRESTATIEVELD 7
HET BIEDEN VAN MAATSCHAPPELIJKE OPVANG, WAARONDER
VROUWENOPVANG EN HET VOEREN VAN BELEID TER BESTRIJDING VAN GEWELD
DAT DOOR IEMAND UIT DE HUISELIJKE KRING VAN HET SLACHTOFFER IS
GEPLEEGD**

Correlatieschema prestatieveld 7

Het prestatieveld 7 “het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd” heeft ook haar uitwerking op andere prestatievelden. Hierna een kort beeld hoe deze samenhang gezien kan worden. De gewenste situatie is steeds in de linkerkolom naast het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in de rechterkolom verwoord.

	Positieve correlatie	Negatieve correlatie
1; Sociale samenhang en leefbaarheid	+ Verhoogde leefbaarheid + Veiligheidsgevoel gaat omhoog	- Meer overlastsituaties - Meer kans op (kleine) criminaliteit
2; Opgroeien jeugd	+ Rust creëren in de thuissituatie + Een goede thuissituatie heeft een positieve invloed op het opgroeien	- Bij het niet herkennen van huiselijk geweld, kan een kind ervoor kiezen weg te lopen - Kans op letsel groter
3; Informatie, advies en ondersteuning	+ Bij positieve bekendheid, meer aanspraak op de voorziening + Huiselijk geweld zal eerder aan het licht komen bij informatiepunten	- Minder meldingen huiselijk geweld als de hulpverlening niet adequaat is - Meer overlastsituaties
4; Mantelzorgers en vrijwilligers	+ Mantelzorger kent de weg als hij huiselijk geweld signaleert + Vrijwilliger weet waar hij naartoe kan met signalen	- Mantelzorger haakt eerder af terwijl juist hulp nodig is
5; Maatschappelijk verkeer en zelfstandigheid mensen met beperking	+ Goede begeleiding in de opvang bevordert maatschappelijk verkeer + Voorkomt verdere schade	- Terugkeer naar de maatschappij kan definitief buiten bereik komen.
6; Voorzieningen mensen met beperking	+ Goede begeleiding in de opvang bevordert maatschappelijk verkeer +	- Doelgroepen trekken zich terug en raken uit beeld - Kans op escalaties
8; Bevorderen openbare geestelijke gezondheid	+ In de maatschappelijke opvang worden problemen herkend + Doorgeleiding naar GGzE verloopt soepel	- Wachtlijsten bij opnamen GGzE - Doelgroep raakt uit beeld als maatschappelijke opvang niet voldoende aanwezig is.
9; Verslavingsbeleid	+ Verslaving wordt tijdig herkend + Overlast verslaafden neemt af als er een opvang beschikbaar is	- Wangedrag in de opvang - Verslaving verergerd

Uitwerking correlatieschema prestatieveld 7

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Het terugdringen van het aantal dak- en thuislozen, het bieden van een gedegen opvang en het voorkomen dan wel bestrijden van geweld in huiselijke kring, zal overlastsituaties en kleine criminaliteit in dorpen, wijken en buurten doen afnemen, wat de leefbaarheid en veiligheidsgevoel zal bevorderen.

Indien de maatschappelijke opvang en de preventie van gedwongen op straat leven niet goed is geregeld, zullen er meer overlastsituaties ontstaan, waardoor de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel zal afnemen.

2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en ouders met problemen met opvoeden.

Indien (het vermoeden van) psychisch, lichamelijk of seksueel misbruik /geweld tijdig worden gesignaleerd, kan de opvoedingsondersteuning, dan wel andere betrokken instanties, hierop adequaat reageren, waardoor erger misbruik of voortzetting van misbruik / geweld voorkomen kan worden.

Ook is het bieden van maatschappelijke opvang van de betrokken personen belangrijk zodat er rust gecreëerd kan worden in de thuissituatie, waardoor problemen beter aangepakt kunnen worden. Door het creëren van een betere thuissituatie, zullen jongeren minder snel kiezen voor het leven op straat.

Indien de maatschappelijke opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld niet beschikbaar is, kan de thuissituatie escaleren en kan er blijvend letsel worden toegebracht.

Indien opvang van dak- en thuislozen niet wordt geregeld, bestaat de kans dat kinderen van dak- en thuislozen in een troosteloze situatie moeten opgroeien met weinig tot geen toekomstperspectief.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Als de maatschappelijke opvang een positieve bekendheid heeft bij de doelgroep, zal deze zich in een vroegtijdig stadium melden, waardoor ergere problemen voorkomen kunnen worden.

Indien er duidelijke informatiepunten, liefst lokaal, zijn georganiseerd, zal huiselijk geweld eerder 'aan het licht komen', waardoor herstel van de situatie in eerder stadium kans krijgt.

Als de maatschappelijke opvang niet voldoende bekend is bij de doelgroep, kunnen er overlastsituaties of gevaarlijke situaties achter de voordeur ontstaan, welke zorgen voor negatieve berichtgeving. Als de berichtgeving (met name over de betrokken instanties) negatief is, zullen slachtoffers van huiselijk geweld minder gebruik maken van ondersteuning en betrokkenen zullen zich minder snel wenden tot de instanties voor informatie en advies. Hetzelfde geldt voor het gebruik maken van de (vrouwen)opvang.

4. Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

Bij een goed geregelde en bekende maatschappelijke opvangfunctie en meldpunt voor huiselijk geweld, zal een mantelzorger beter de weg kunnen vinden voor zijn/haar zorgvrager en zijn/haar gezin indien een situatie zich voordoet. Dit voorkomt (psychische) overbelasting bij de mantelzorger. Als vrijwilliger kom je, zonder dat je daar naar op zoek bent, mensen tegen die zich in penibele situaties bevinden. Van belang is dat er dan goed doorverwezen kan worden of samen met de betreffende persoon naar professionele hulp/opvang gezocht wordt.

Bij onduidelijkheid of afwezigheid van goede opvang en hantering van huiselijk geweld, raakt de mantelzorger snel overbelast of haakt in een stadium waar de hulp hoog nodig is af.

5. Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Een goede maatschappelijke opvang van slachtoffers van huiselijk geweld en dak- en thuislozen minimaliseert het overhouden van (blijvende) psychische stoornissen. De plegers van huiselijk geweld zijn in veel gevallen al personen die begeleiding nodig hebben en binnen deze categorie geplaatst kunnen worden. Dus zowel voor plegers als slachtoffers is opvang van cruciaal belang en voorkomt verdere schade.

Bij geen of gebrekkige opvang, kan de psychische schade dusdanig groot worden, dat het zelfstandig functioneren en/of terugkeren in de maatschappij definitief buiten bereik ligt.

6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Een goede maatschappelijke opvang van slachtoffers van huiselijk geweld en dak- en thuislozen bevordert deelname aan het maatschappelijk verkeer voor deze doelgroepen, dankzij de begeleiding die bij een dergelijke opvang geboden wordt. Op termijn zal (een zo vroeg mogelijke) maatschappelijke opvang het uiteindelijk zelfstandig functioneren verbeteren.

Bij het ontbreken van een goede opvang zullen de doelgroepen zich verder terugtrekken uit het maatschappelijk verkeer en het gevaar lopen in een isolement te raken. Hierdoor zijn ze moeilijker vindbaar voor de betrokken instanties en kunnen problemen escaleren, wat het zelfstandig functioneren langdurig zal bemoeilijken.

8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Indien er voldoende plaatsen zijn in de maatschappelijke opvang en daar een goede begeleiding is, kunnen psychische problemen vroegtijdig gesignaleerd worden. Bij een goed contact tussen de opvangplaatsen en de GGzE kunnen deze problemen op de juiste wijze worden doorgeleid en kan er in een vroeg stadium een gedegen behandelplan opgesteld worden.

Binnen de geestelijke gezondheidszorg bestaan vaak wachtlijsten. Dak- en thuislozen en slachtoffers van huiselijk geweld die aanspraak willen maken op de geestelijke gezondheidszorg, komen vaak eerst in maatschappelijke opvangplaatsen. Indien daar tekorten zijn in het aantal beschikbare plaatsen, worden dak- en thuislozen gedwongen op straat te verblijven en kunnen zij uit beeld raken. Hierdoor zullen zij niet de zorg ontvangen waar ze recht op hebben. Slachtoffers van huiselijk geweld die nergens anders naartoe kunnen, zijn gedwongen in hun thuissituatie te verblijven, waardoor zij minder bereikbaar zijn voor de hulpverleners.

9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

De begeleiders bij maatschappelijke opvang herkent verslavingen bij cliënten. Hier wordt de begeleiding op afgestemd en waar nodig wordt samenwerking gezocht met instellingen voor verslavingszorg. Dit zal de overlast van verslaafde dak- en thuislozen die rondzwerven in de wijken doen afnemen.

Indien in de maatschappelijke opvang verslavingsgedrag niet herkend wordt, of er geen opvangplekken voor verslaafden beschikbaar zijn, zullen de cliënten niet de juiste begeleiding krijgen. Dit kan leiden tot wangedrag in de opvang of tot overlastsituaties op straat, door drugsgebruik in het openbaar gebied en/of (kleine) criminaliteit.

PRESTATIEVELD 8 HET BEVORDEREN VAN OPENBARE GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG, MET UITZONDERING VAN HET BIEDEN VAN PSYCHOSOCIALE HULP BIJ RAMPEN

Correlatieschema prestatieveld 8

Het prestatieveld 8 “het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen” heeft ook haar uitwerking op andere prestatievelden. Hierna een kort beeld hoe deze samenhang gezien kan worden. De gewenste situatie is steeds in de linkerkolom naast het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in de rechterkolom verwoord.

	Positieve correlatie	Negatieve correlatie
1; Sociale samenhang en leefbaarheid	+ Acceptatie huisvesting (ex) psychiatrische patiënten hoger + Omwonenden kennen de problematiek en weten ermee om te gaan	- Afwijkend gedrag wordt gekenmerkt als asociaal - Onbekend maakt onbemind - Mogelijk sociaal isolement
2; Opgroeien jeugd	+ Door aandacht voor de gezinssituatie worden opvoedproblemen voorkomen	- Slechte begeleiding cliënten leidt tot ongewenst gedrag in de thuissituatie
3; Informatie, advies en ondersteuning	+ Goede bekendheid van het aanbod stimuleert deelname + Men weet waar men terecht kan met signalen	- Zorgvragers lopen door onbekendheid gerichte zorg mis - Het aanbod is geen weerspiegeling van de vraag
4; Mantelzorgers en vrijwilligers	+ Door juiste ondersteuning GGZ kan de mantelzorger zijn taak uitvoeren + Cliënten zijn in staat licht vrijwilligerswerk te doen	- Vrijwilligerspotentieel binnen GGZ wordt niet benut
5; Maatschappelijk verkeer en zelfstandigheid mensen met beperking	+ Zelfstandigheid wordt vergroot + Goede onderlinge afstemming verbeterd het maatschappelijk functioneren	- Terugval in oud gedrag mogelijk - Kans op sociaal isolement en overlast is groter
6; Voorzieningen mensen met beperking	+ Optimaal gebruik dagbesteding voorziening + Cliënt krijgt structuur in zijn leven + Vergroting zelfstandigheid	- Herstel duurt langer - Kans op terugval wordt groter
7; Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	+ Als opname noodzakelijk is voor herstel, zijn hier intramurale plekken voor beschikbaar. + Toereikende crisisopvang met begeleiding is aanwezig	- Bij lange wachtlijsten kan de cliënt niet meer te handhaven zijn in de thuissituatie - Mogelijk overlastgevend gedrag naar omwonenden
9; Verslavingsbeleid	+ Toevlucht naar (illegale) genotsmiddelen wordt herkend + Behandeling in vroeg stadium mogelijk	- Kans op onomkeerbare verslaving is groter - Problemen blijven uit zicht van de hulpverlener.

Uitwerking correlatieschema prestatieveld 8

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Een goede geestelijke gezondheid(szorg) bevordert de deelname aan de maatschappij. Ook mensen die onder begeleiding staan van een GGZ-instelling kunnen deelnemen op de voor hen te behappen wijze. Acceptatie van huisvesting van (ex)psychiatrische patiënten in de wijk, vergemakkelijkt het terugkeren in de maatschappij. GGZ besteedt hier aandacht aan in de vorm van informatie en voorlichting.

Doordat men elkaar kent en de problematiek kan plaatsen zal er meer sociale controle aanwezig zijn en zullen eventuele problemen vroegtijdig gesignaleerd worden.

Indien de geestelijke gezondheidszorg tekort schiet in de begeleiding van cliënten in hun thuissituatie, kan dit leiden tot sociaal isolement. Omwonenden hebben minder begrip voor hun buren bij eventuele kleine overlastsituaties of minder sociaal aangepast gedrag doordat men 'niet gehinderd wordt door kennis' van het ziektebeeld. Hierdoor wordt het zelfstandig wonen van de (ex)psychiatrische patiënt bemoeilijkt, zo niet onmogelijk.

2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en ouders met problemen met opvoeden.

In de geestelijke gezondheidszorg wordt aandacht besteed aan de gezinssituatie van de zorgvrager, hierdoor kunnen opvoedproblemen voorkomen worden en weet ook het gezin optimaal om te gaan met het ziektebeeld van de zorgvrager.

Psychische problemen kunnen leiden tot ongewenst gedrag in de thuissituatie welke opvoedproblemen kunnen veroorzaken. Indien hier niet adequaat op gehandeld wordt, kunnen deze opvoedproblemen uitgroeien tot complexe problemen.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

De regio Eindhoven / Kempenland kent een divers en uitgebreid aanbod aan voorzieningen, projecten en activiteiten. Bij een goede bekendheid en afstemming van dit aanbod, weten niet alleen zorgvragers de weg te vinden, maar ook mensen en hulpverleners in hun directe omgeving weten waar ze terecht kunnen met vragen en signalen.

Indien men niet (goed) op de hoogte is van het aanbod en de mogelijkheden van de OGGZ, kunnen mensen die zorg nodig hebben niet optimaal gebruik maken van het aanbod, of zelfs zorg mislopen. Dit kan gevolgen hebben voor het welzijn van de zorgvragers zelf, maar ook voor de mensen uit hun omgeving.

4. Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

Mantelzorg kan psychisch een zware last zijn, bij een juiste ondersteuning (indien nodig) vanuit de OGGZ kan de mantelzorger zijn of haar taak uitvoeren. Hierdoor zal er minder snel aanspraak gemaakt worden op professionele ondersteuning wat leidt tot minder hoge kosten. Tevens kan een goede begeleiding vanuit de OGGZ ertoe leiden dat de cliënten in staat zijn (licht) vrijwilligerswerk te verrichten, bijvoorbeeld gecoördineerd vanuit de Boei.

Potentiële vrijwilligers die onder begeleiding staan bij een GGZ-instelling en daar niet in ondersteund worden, zullen in mindere mate in staat zijn vrijwilligerswerk uit te voeren.

5. Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Goede begeleiding gericht op de (uiteindelijke) zelfstandigheid van de zorgvrager, zal de deelname in het maatschappelijk verkeer bevorderen. Ook een gedegen, op maat gemaakte nazorg van een cliënt zal zorgen voor een hogere zelfstandigheid. Indien er meerdere instanties betrokken zijn bij de nazorg, zal er goede onderlinge afstemming plaatsvinden om zo het maatschappelijk functioneren te verbeteren.

Indien er in de begeleiding of in de nazorg van een cliënt sprake is van een slechte afstemming in het kader van zelfstandig functioneren, kan dit negatieve effecten hebben voor de cliënt. Zaken als het raken in sociaal isolement, terugval in het oude gedrag of overlastsituaties kunnen de gevolgen hiervan zijn.

6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

In de regio zijn er diverse voorzieningen aanwezig voor dagbesteding met goede begeleiding. Cliënten en hun begeleider weten de weg hiernaartoe te vinden. Het hebben van een dagbesteding draagt bij aan de geestelijke gezondheid van een cliënt. Het geeft structuur in het leven. Het bieden van een goede ondersteunende begeleiding draagt zorg voor het vergroten van de zelfstandigheid van een cliënt.

Het niet bieden van voorzieningen in het behandeltraject, maar ook het nazorgtraject kan leiden tot minder snel herstel van de cliënt of terugval.

7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Indien een zorgvrager thuis niet meer te handhaven is of als opname noodzakelijk is voor herstel, bestaat er binnen de GGZ-instelling de mogelijkheid om zonder wachtlijst deel te nemen aan een, al dan niet gedwongen, intramurale behandeling. Indien er toch sprake is van een korte wachtlijst, is er altijd ruimte in de crisisopvang waar ook professionele begeleiding aanwezig is.

Indien er in de GGZ instelling lange wachtlijsten ontstaan voor intramurale behandelingen, zijn cliënten genoodzaakt om in de thuissituatie te verblijven. Dit kan tot tal van problemen leiden, zoals overlast veroorzaken in de buurt, vervallen in isolement en agressief gedrag.

9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Psychische problemen kunnen leiden tot problematisch gebruik van (illegale) genotsmiddelen. Bij het vroegtijdig signaleren en aanpakken van psychische problemen, kunnen verslavingen voorkomen worden, dan wel behandeld worden.

Indien psychische klachten niet tijdig gesignaleerd worden, kan het gebruik van (illegale) genotsmiddelen leiden tot een verslaving.

PRESTATIEVELD 9 HET BEVORDEREN VAN VERSLAVINGSBELEID

Correlatieschema prestatieveld 9

Het prestatieveld 9 “het bevorderen van verslavingsbeleid” heeft ook haar uitwerking op andere prestatievelden. Hierna een kort beeld hoe deze samenhang gezien kan worden. De gewenste situatie is steeds in de linkerkolom naast het betreffende prestatieveld geplaatst. De ongewenste situatie wordt in de rechterkolom verwoord.

	Positieve correlatie	Negatieve correlatie
1; Sociale samenhang en leefbaarheid	+ Buurtbewoners herkennen verslaving + Door snelle hulpverlening verslaving geen effecten op de buurt	- Meer kans op criminaliteit in de buurt - Agressief gedrag naar buurtbewoners
2; Opgroeien jeugd	+ Ouders herkennen gebruik verslavende middelen + Goede voorlichting leidt tot minder (drugs)gebruik	- Gedrag kan veranderen en escaleren
3; Informatie, advies en ondersteuning	+ Mensen weten waar ze met signalen en vragen naartoe moeten + Vroegtijdig ingrijpen is mogelijk	- Drempel naar hulp is hoog - Verslavingen worden niet herkend
4; Mantelzorgers en vrijwilligers	+ Signalen worden herkend + Mantelzorgers worden op dit gebied ontlast door hulpverlening	- Verslaving schrikt mantelzorgers af - Ongewenst gedrag naar vrijwilliger / mantelzorger mogelijk
5; Maatschappelijk verkeer en zelfstandigheid mensen met beperking	+ Overige problemen worden herkend door de hulpverlener + Deelname maatschappelijk verkeer is makkelijker	- Behandelpunten sluit niet aan op de behoefte van de verslaafde
6; Voorzieningen mensen met beperking	+ Gebrek aan voorzieningen worden herkend	- Behandeltijd zal langer zijn dan noodzakelijk
7; Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	+ Voldoende opvangplekken zijn noodzakelijk voor juiste behandeling + Intensief contact cliënt mogelijk	- Cliënten kunnen bij gebrek aan opvang uit beeld raken
8; Bevorderen openbare geestelijke gezondheid	+ Combinatie met psychische problemen worden gesignaleerd + Door een goede samenwerking kan optimale behandeling worden geboden	- Begeleiding zal langer noodzakelijk zijn - Wachlijsten kunnen ontstaan. - Hogere kosten voor behandeling

Uitwerking correlatieschema prestatieveld 9

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Verslavingsproblematieken worden in een wijk met sociale cohesie snel herkend en gesignaleerd. Deze signalen komen, ongeacht waarvandaan, bij de juiste instelling terecht. Zo kan een verslaafde tijdig geholpen worden en leidt de verslaving niet tot ongewenste effecten in de buurt.

Een verslaving kan bij niet tijdig signaleren uit de hand lopen en leiden tot ongewenst gedrag. Dit kan variëren van agressief gedrag tot crimineel gedrag. Dit gedrag heeft een negatief effect op de leefbaarheid en sociale cohesie in de wijk.

2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en ouders met problemen met opvoeden.

Indien de problemen van jeugdigen of ouders te maken hebben met een verslaving is het van belang om de verslaving tijdig te herkennen. Zo kan de begeleiding, dan wel behandeling hierop afgestemd worden en kunnen de juiste professionele partners betrokken worden.

Indien een verslaving niet herkend wordt en hierin ook geen zorg wordt verleend, zal er geen gedragwijziging plaatsvinden en kan de situatie escaleren.

3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Het kennen en herkennen van gedrag dat hoort bij een verslaving is essentieel in het vroegtijdig ontdekken van een verslaving. Bij vragen over verslavingen weten mensen waar ze terecht kunnen en verslaafden zijn op de hoogte van de ondersteunings- en behandelingsmogelijkheden en weten ook de weg ernaartoe te vinden. Hoe eerder ingegrepen kan worden, hoe minder groot de kans is dat een verslaving uitgroeit tot een onomkeerbare situatie.

Indien inwoners niet op de hoogte zijn van hoe je een verslaving kunt herkennen, zullen verslavingen in een veel later stadium ontdekt worden. Bij een beperkte informatievoorziening weet men moeilijker de weg te vinden naar hulpverleningsinstanties, wat de drempel naar hulp zoeken verhoogt.

4. Het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.

Indien verslaving snel herkend wordt door mantelzorgers en vrijwilligers verhoogt dit de kans dat de zorgvragers in hun omgeving de hulp zoeken en krijgen die ze nodig hebben. Hierdoor wordt een (dreigende) verslaving in de kiem gesmoord.

Indien verslaving niet herkend wordt, zal de verslaving zich zonder hinder verder kunnen ontwikkelen met alle gevolgen vandien. Door de steeds complexer/zwaarder wordende problematiek schrikt dat de informele verzorgers / vrijwilligers af of raken overbelast door de te hoge druk/zware zorgvraag.

5. Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Indien verslaafden goed worden behandeld en begeleid, zal snel duidelijk zijn of er sprake is van de onder 5. genoemde problemen. Het behandel- en begeleidingsplan kan hier dan in een vroegtijdig stadium op aangepast worden, waardoor deelname in het maatschappelijk verkeer makkelijker zal verlopen.

Indien verslaafden niet (voldoende) worden ondersteund, zullen overige problemen minder snel herkend worden. Hierdoor zal het langer duren voordat ze volwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Indien verslaafden goed worden behandeld en begeleid, zal snel duidelijk zijn of er sprake is van onder 6. genoemde problemen. Het behandel- en begeleidingsplan kan hier dan in een vroegtijdig stadium op aangepast worden en de juiste voorzieningen worden verstrekt, waardoor deelname in het maatschappelijk verkeer makkelijker zal verlopen.

Indien verslaafden niet (voldoende) worden ondersteund, zullen overige problemen minder snel herkend worden. Hierdoor zal het langer duren voor zij gerichte voorzieningen krijgen, wat de deelname aan het maatschappelijk verkeer bemoeilijkt.

7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Indien er sprake is van dak- of thuisloosheid of (gedwongen) opname bij een hulpverleningsinstantie is het van belang dat er voldoende opvangmogelijkheden zijn, zodat de cliënten duidelijk in beeld blijven.

Indien er geen opvangmogelijkheden zijn voor verslaafden, zullen zij eerder uit beeld raken bij de hulpverleners. Hierdoor zullen zij in mindere mate begeleiding of hulp krijgen, of in het ergste geval helemaal niet.

8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.

Indien een verslaafde goede begeleiding krijgt, wordt het snel duidelijk of er sprake is van de onder 8. genoemde problemen, voor zover deze niet bij de verslaving horen. Het behandelplan kan dan aangepast worden, waardoor de hulpverlening in een zo vroeg mogelijk stadium tot stand gebracht kan worden.

Indien een verslaafde geen goede begeleiding krijgt, zullen de onder 8. genoemde problemen minder snel gesignaleerd worden, voor zover deze niet bij de verslaving horen. Hierdoor is het behandelplan niet optimaal afgestemd op de cliënt. De behandeling / begeleiding duurt dan langer, wat hogere kosten en wachtlijsten teweeg brengt.

Nawoord

Deze notitie kan gebruikt worden als naslagwerk door de betreffende ambtenaren, portefeuillehouder, college en gemeenteraad. Ook de Wmo Adviescommissie Vraagzijde kan deze notitie gebruiken bij het wegen van diverse onderwerpen.